

Nr 441.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en arbetsmarknadsstyrelse samt förstatligande av den offentliga arbetsförmedlingen m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 227.)

Till KONUNGEN.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 18—21) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1947/48 såsom förslagsanslag beräkna

till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Avlöningar 2 650 000 kronor,

till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Omkostnader 850 000 kronor,

till Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna: Avlöningar 9 500 000 kronor,

till Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna: Omkostnader 3 300 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 239, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 25 april 1947, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av föredragande statsrådet framlagda förslag i fråga om inrättande från och med den 1 januari 1948 av en arbetsmarknadsstyrelse och förstatligande från och med samma dag av den offentliga arbetsförmedlingen;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckningar för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, styrelsens krisorganisation och den offentliga arbetsförmedlingen i enlighet med av föredragande statsrådet framlagda förslag;

dels godkänna av föredragande statsrådet förordad avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1948;

dels godkänna av föredragande statsrådet förordad avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingen, att tillämpas under tiden 1 januari—30 juni 1948;

dels bemyndiga Kungl. Maj:tt att utfärda de övergångsbestämmelser, som må erfordras i anledning av inrättandet av arbetsmarknadsstyrelsen och förstatligandet av den offentliga arbetsförmedlingen;

dels ock under V huvudtiteln för budgetåret 1947/48 anvisa

1) till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor;

2) till Statens arbetsmarknadskommission: Omkostnader ett förslagsanslag av 425 000 kronor;

3) till Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna: Avlöningar ett förslagsanslag av 5 825 000 kronor;

4) till Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 965 000 kronor;

5) till Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 310 000 kronor;

6) till Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av 390 000 kronor;

7) till Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen ett förslagsanslag av 325 000 kronor;

8) till Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar ett förslagsanslag av 6 250 000 kronor;

9) till Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader ett förslagsanslag av 1 765 000 kronor;

10) till Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen ett förslagsanslag av 795 000 kronor.

Kungl. Maj:ts i förevarande proposition nr 239 framlagda förslag innebära, dels att ett stadigvarande centralt ämbetsverk under namn av arbetsmarknadsstyrelsen skall inrättas och övertaga de uppgifter på arbetsmarknadsområdet, vilka för närvarande åligga statens arbetsmarknadskommission samt arbetsmarknadsbyrån i socialstyrelsen, dels ock att den offentliga arbetsförmedlingen, som med stöd av den ännu i vissa delar gällande tjänstepliktlagen är provisoriskt förstatligad, skall definitivt omhändertagas av staten. Organisationerna för såväl arbetsmarknadsstyrelsen som arbetsförmedlingen föreslås avpassad med hänsyn till de arbetsuppgifter, som beräknas komma att åvila respektive organ under normala förhållanden på arbetsmarknaden. Av krisförhållanden föranledda arbetsuppgifter skola handläggas inom särskilda krisdelar av vederbörliga organ, och dessa krisdelar försäntas alltså skola indragas i samband med att krisförhållandena upphöra.

Vid sin granskning av Kungl. Maj:ts proposition har riksdagen funnit frågorna om inrättande av ett permanent centralt arbetsmarknadsorgan och om definitivt förstatligande av den offentliga arbetsförmedlingen vara tilltredsställande utredda och de för arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen föreslagna organisationerna vara i huvudsak så avpassade och uppbyggda, att riksdagen nu funnit sig böra fatta beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition. Riksdagen har alltså funnit sig kunna i huvudsak godkänna Kungl. Maj:ts förslag.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Kungl. Maj:ts förslag att ett centralt ämbetsverk, arbetsmarknadsstyrelsen, skall inrättas från och med den 1 januari 1948 med uppgift att handlägga de frågor, som avse samhällets arbetsmarknadspolitiska åtgöranden, har riksdagen funnit sig böra bifalla. Det för arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna *verksamhetsområdet*, som i huvudsak skall avse ledningen av den offentliga arbetsförmedlingsverksamheten, åtgärder för bekämpande och lindrande av arbetslöshet, arbetsmarknadspolitiska åtgärder, vilka betingas av brist på arbetskraft samt planläggningsverksamheten rörande dispositionen av arbetskraften under krig och därmed jämställda förhållanden, har riksdagen funnit lämpligt avgränsat.

Riksdagen har emellertid funnit sig böra understryka, att den för arbetsmarknadsstyrelsen ur beredskapssynpunkt föreslagna uppgiften att bedriva arbetsföretag i egen regi och att svara för beredskapslagring av arbetsmaskiner m. m. särskilt under nuvarande förhållanden på arbetsmarknaden bör givas en begränsad omfattning och att personaluppsättningen i styrelsen för denna uppgift också bör anpassas därefter.

Vad särskilt angår de uppgifter för styrelsen, som avse dispositionen av arbetskraften under krig och jämställda förhållanden, vill riksdagen uttala en bestämd förväntan, att de ifrågavarande uppgifternas omfattning bliva föremål för särskilt övervägande i samband med att Kungl. Maj:t utfärdar instruktion för ämbetsverket, enär dylika uppgifter under fredsförhållanden böra så långt som möjligt begränsas och förenklas i syfte att spara arbetskraft. Frågan om det militära uppskovsväsendets handhavande m. m. synes vidare böra tagas under förnyat övervägande i anslutning till att arbetsuppgifterna för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap i detalj bestämmas. I fråga om den yrkesvägledande verksamheten, vilken skall ledas av arbetsmarknadsstyrelsen, vill riksdagen uttala, att det synes erforderligt, att omfattningen av denna verksamhet begränsas och att dess inriktning också slutligt bestämmas senast i samband med att statsmakterna fatta beslut i fråga om organisationen m. m. av folk- och högre skolor. Dessa spörsmål böra alltså bli föremål för överväganden i anslutning till pågående utredningar i fråga om landets skolväsende. I likhet med föredragande statsrådet har riksdagen alltså funnit välbetänkt, att för yrkesvägledningsverksamhet avsedda befattningshavare tills vidare endast beredas icke-ordinarie anställningar.

Vad föredragande statsrådet anfört rörande *gränsdragningen mellan arbetsmarknadsstyrelsen och socialstyrelsen* har givit riksdagen anledning framhålla, att med hänsyn till verksamhetens art övervägande skäl tala för att tillsynen över den sociala hemhjälpen fortfarande bör åligga socialstyrelsen.

Vad slutligen angår *arbetsmarknadsstatistikens* organisation och utformning har riksdagen funnit sig i anledning av den avsedda översynen av densamma böra framhålla angelägenheten av att denna statistiks omfattning begränsas och att handhavandet av densamma centraliseras. För närvarande synes den nämligen vara onödigt arbetskrävande bland annat därför, att den omhänderhaves av olika myndigheter.

Riksdagen har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag rörande *arbetsmarknadsstyrelsens sammansättning*, innebärande att ledamöter skola vara verkets generaldirektör och överdirektör samt sju andra av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter, av vilka fem skola representera arbetsmarknadens parter. Riksdagen vill i anslutning härtill uttala, att med hänsyn till jordbruksnäringens stora beroende av arbetsmarknadsärendenas handläggning riksdagen förutsätter, att denna näring kommer att bliva representerad bland styrelsens ledamöter.

Kungl. Maj:ts förslag att *ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring* skola handläggas — i stället för av arbetsmarknadsstyrelsens plenum — av en särskild för ändamålet inrättad delegation, bestående av verkets generaldirektör och överdirektör samt tre av Kungl. Maj:t utsedda företrädare för de erkända arbetslöshetskassorna, har riksdagen funnit sig böra godkänna. Med hänsyn till att de försäkrade jämte statsverket bära kostnaderna för arbetslöshetskassornas verksamhet, har riksdagen nämligen funnit naturligt, att företrädarna för kassorna få en utslagsgivande ställning inom delegationen, vilken företrädesvis får att handlägga ärenden, som avse tillsynen över försäkringen.

Kungl. Maj:ts förslag rörande *arbetsmarknadsstyrelsens indelning* i en permanent del, bestående av åtta byråer — arbetsförmedlingsbyrån, yrkesvägledningsbyrån, försäkringsbyrån, sociala byrån, tekniska byrån, försvarsbyrån, kanslibyrån och kameralbyrån — och en krisdel, bestående av två byråer — byggnadstillståndsbyrån och utlänningsbyrån — har riksdagen funnit sig kunna bifalla. Riksdagen får emellertid beträffande försvarsbyrån framhålla, att det synts tveksamt, huruvida de på denna byrå under fredstid fallande arbetsuppgifterna motivera inrättande av en särskild byrå. Med hänsyn till att arbetsuppgifterna i fråga icke för närvarande lämpligen synts kunna sammanföras med någon av de andra byråernas uppgifter och till att frågan om nu förevarande byrås arbetsuppgifter kommer att bliva föremål för nytt övervägande i samband med att uppgifterna för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap skola slutligt bestämmas samt att några merkostnader icke synts uppkomma genom att den nuvarande militära beredskapsbyrån inom arbetsmarknadscommissionen överföres till arbetsmarknadsstyrelsen under namn av försvarsbyrån, har riksdagen dock icke velat motsätta sig, att en särskild försvarsbyrå ingår i arbetsmarknadsstyrelsens organisation, men förutsätter, att riksdagen sedermea skall bliva satt i tillfälle att taga frågan om byråns bestånd under nytt övervägande.

Vidkommande *chefsbefattningarna* har riksdagen funnit sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag att generaldirektören och chefen för verket uppföres i samma lönegrad som flertalet generaldirektörer och verkschefer eller i nuvarande lönegraden C 12 liksom också att en särskild befattning såsom överdirektör och souschef i lönegraden C 10 inrättas, och har jämväl funnit sig kunna bifalla Kungl. Maj:ts förslag i fråga om löneställningen för byråcheferna inom styrelsens permanenta del.

Vad därefter angår *organisationen av byråer*, som skola ingå i den per-

manenta organisationen, de för dessa byråer beräknade befattningshavarna och deras löneställning har riksdagen funnit anledning framhålla följande.

Med hänsyn till att försvarsbyråns ställning och uppgifter av riksdagen förutsätts skola i ett senare sammanhang komma under förnyat övervägande, har det syntts riksdagen, att några ordinarie befattningar, utom i vad gäller biträdespersonal, icke böra beräknas för denna byrå. Den av Kungl. Maj:t föreslagna befattningen såsom förste byråinspektör i lönegraden A 26 har därför av riksdagen uppförts såsom extra ordinarie befattning. Beträffande den för sociala byrån beräknade personaluppsättningen, har riksdagen uppmärksammat, att Kungl. Maj:ts förslag innebär, att någon befattningshavare icke beräknats för befattningen såsom chef för den sektion, vilken skall handlägga ärenden rörande arkivarbeten och musikerhjälp. Arbetsmarknadskommissionen hade framlagt förslag om beräkning av befattningshavare härför, sedan utredningen rörande arkivarbetshjälpen m. m. slutförts, vilken utredning alltjämt pågick, då de sakkunniga rörande ett centralt arbetsmarknadsorgan framlade sitt förslag med följd att dessa sakkunniga icke ansågo sig kunna beräkna personal för ifrågavarande arbetsuppgifter. Kommissionen föreslog alltså, att med hänsyn till ifrågavarande uppgift skulle beräknas en byrådirektör i 28 lönegraden. Enligt kommissionens förslag skulle för socialbyrån med den i densamma ingående sociala beredskapssektionen beräknas tre sektionschefer, nämligen byråchefen, tillika chef för en av byråns tre sektioner, och två byrådirektörer, avsedda såsom chefer för var sin av de båda övriga sektionerna. Kungl. Maj:t har emellertid i likhet med de sakkunniga rörande ett centralt arbetsmarknadsorgan beräknat, utöver byråchefen, allenast en byrådirektör. Med beaktande av det av arbetsmarknadskommissionen beräknade personalbehovet och med hänsyn till att denna beräkning svarar mot personaluppsättningen för de nuvarande motsvarande sektionerna har riksdagen funnit sig böra besluta, att ytterligare en byrådirektörsbefattning i 28 lönegraden utöver den av Kungl. Maj:t föreslagna inrättas och avses för sociala byrån. Befattningen har av riksdagen ansetts böra uppföras såsom extra ordinarie. Därest befattningen icke skulle komma att i samband med arbetsmarknadsstyrelsens inrättande tillsättas med någon av arbetsmarknadskommissionens motsvarande befattningshavare eller då befattningen blir vakant på grund av innehavarens avgång ur tjänst, förutsätter riksdagen, att frågan om löneställningen för den befattningshavare, vilken skall handlägga ärenden rörande arkivarbeten m. m., blir föremål för nytt övervägande. Vid inrättande av denna byrådirektörsbefattning har i stället en befattning för byråsekreterare i lönegraden Eo 21 ansetts böra utgå ur organisationen för sociala byrån.

Av de för kanslibyrån beräknade befattningarna har riksdagen funnit en befattning för byråsekreterare i lönegraden Eo 21 kunna utgå. För personalsektionens del synes nämligen en byråsekreterare i 21 lönegraden icke erforderlig sedan det merarbete bortfallit, vilket blir en följd av den nya organisationens genomförande. Det tillfälliga personalbehov vid personalsek-

tionen, som utan tvivel kommer att förefinnas under tiden för omorganisationen, har synts riksdagen böra tillgodoses genom att befattningshavare inom annan del av arbetsmarknadsstyrelsen tages i anspråk vid nämnda sektion.

Kungl. Maj:ts förslag till personalorganisation för arbetsmarknadsstyrelsen har i övrigt icke föranlett till annat särskilt uttalande från riksdagens sida, än att riksdagen vill framhålla, att de för styrelsen beräknade befattningarna själfallet icke skola tagas i anspråk i vidare mån än så visar sig oundgängligen erforderligt och att i den mån möjligheter kunna uppkomma att minska styrelsens personalbestånd, dessa möjligheter givetvis skola utnyttjas. Riksdagen vill i detta sammanhang särskilt framhålla, att det synes riksdagen böra undersökas, huruvida icke det beräknade behovet av biträdespersonal skulle kunna nedbringas genom anordnande av en eller flera skrivcentraler inom arbetsmarknadsstyrelsen i stället för att, såsom nu är fallet, varje byrå och i viss utsträckning också varje sektion har sin egen skrivpersonal. Själfallet kunna möjligheterna till anordnande av skrivcentral för närvarande vara begränsade på grund av mindre lämpliga tjänstelokaler, men möjligheterna böra dock undersökas.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande *styrelsens krisorganisation* och rörande *arbetsledar- och förrådspersonal* har icke givit riksdagen anledning till särskilt uttalande.

I fråga om *medelsförvaltning och revision* inom arbetsmarknadsstyrelsen innebär Kungl. Maj:ts förslag att arbetsmarknadsstyrelsen till skillnad från vad som gällt för arbetsmarknadskommissionen i fråga om kameral revision skall underställas riksräkenskapsverket och statens sakrevision. Härjämte skola liksom i arbetsmarknadskommissionen finnas särskilda överrevisorer, men deras uppgift skall begränsas till att avse en kontinuerlig, saklig granskning av styrelsens verksamhet. Föredragande statsrådet har ansett denna ändring motiverad med hänsyn till att arbetsmarknadsstyrelsen kommer att bli ett permanent ämbetsverk. Riksdagen har godkänt detta förslag.

Vad föredragande statsrådet anfört och föreslagit beträffande sättet för ordnande av *övergången* till den nya organisationen föranleder icke annat riksdagens uttalande, än att riksdagen förutsätter att ett medgivande för Kungl. Maj:t att i särskilda fall låta befattningshavare, som kvarstå från en äldre organisation, bibehålla sina vid tiden omedelbart före övergången till den nya organisationen utgående löneförmåner kommer att utnyttjas endast i ett fåtal fall och endast för äldre befattningshavare med mångårig tidigare anställning i en följd hos såväl arbetsmarknadskommissionen som dess föregångare, arbetslöshetskommissionen.

Den offentliga arbetsförmedlingen. Riksdagen har biträtt den av föredragande statsrådet uttalade uppfattningen, att *den offentliga arbetsförmedlingens ställning* nu bör slutligt bestämmas, och att den i samband därmed bör erhålla sådan organisation, att den är väl skickad att möta de påfrestningar, som kunna följa av förändringar av skilda slag på arbetsmarknaden, samt att

den med anledning härav bör i vissa avseenden effektiviseras. Vidare har riksdagen liksom föredraganden funnit, att arbetsförmedlingen liksom hittills bör vara ett självständigt och opartiskt organ, som skall biträda såväl arbetsgivare som arbetstagare vid förmedling av arbetskraft.

På skäl som föredraganden anfört har riksdagen funnit, att arbetsförmedlingsverksamheten bör helt förstatligas. Staten bör alltså definitivt inträda såsom *huvudman för arbetsförmedlingen* och det nuvarande provisoriska förstatligandet avlösas av ett bestående sådant. Härav bör också följa att staten helt övertager samtliga *kostnader för arbetsförmedlingsverksamheten*. Riksdagen har icke haft något att erinra mot den för reformens genomförande föreslagna tidpunkten, den 1 januari 1948.

Vad angår *det lokala arbetsmarknadsområdet* ha såsom av propositionen framgår arbetsförmedlingssakkunniga ifrågasatt vissa ändringar i den nu gällande lokala arbetsmarknadsområdesindelningen, enär denna, som för närvarande följer länsindelningen, i fråga om vissa delar av landet icke helt sammanfaller med de naturliga arbetsmarknadsområdena. De sakkunniga ha sålunda förordat, att Stockholms län skulle upphöra såsom eget arbetsmarknadsområde, och att delar av Göteborgs och Bohus län samt Dalsland skulle bilda en särskild arbetsmarknadsenhet med Uddevalla såsom huvudort. Föredragande statsrådet har emellertid på anförda skäl, främst de administrativa olägenheterna som skulle bli en följd av avvikelser från länsindelningen, förordat, att någon ändring i fråga om länsarbetsnämndernas verksamhetsområden icke nu genomföres. Riksdagen har funnit sig böra intaga samma ståndpunkt som föredraganden, även om riksdagen funnit skäl tala för såväl att Stockholms läns arbetsmarknadsområde sammanfördes med angränsande arbetsmarknadsområde eller -områden som att norra och mellersta delarna av Göteborgs och Bohus län finge bilda särskilt arbetsmarknadsområde. Då riksdagen funnit sig kunna godtaga Kungl. Maj:ts förslag att bibehålla den nuvarande arbetsmarknadsområdesindelningen, vill riksdagen likväl uttala, att förevarande spörsmål med hänsyn till de ytterligare erfarenheter, som kunna vinnas, sedermera kan böra upptagas till förnyat övervägande. I avvaktan på att så sker har riksdagen funnit lämpligt, att de särskilda arbetsmarknadsförhållandena i förenämnda delar av Göteborgs och Bohus län bli företrädda i länsarbetsnämnden på sätt föredragande statsrådet förordat.

Föreslagen sammansättning och avsedda uppgifter för *den lokala arbetsmarknadsmyndigheten*, länsarbetsnämnd, ha icke givit riksdagen anledning till någon erinran.

Vidkommande *organisationsplanen för det lokala arbetsmarknadsområdet*, innebärande att arbetsförmedlingen skall indelas i huvudkontor, avdelningskontor, expeditioner (deltidskontor) och ombud, har riksdagen icke funnit anledning till erinran mot denna, då densamma överensstämmer med den nu gällande lokala utformningen av arbetsförmedlingsnätet och befunnits lämplig. Riksdagen har i likhet med föredragande statsrådet funnit angeläget, att nätets av förmedlingsorgan är väl utbyggt över hela landet, enär arbetsförmed-

lingens effektivitet är avhängig härav. Riksdagen har sålunda funnit sig kunna i princip godtaga den framlagda planen. Vidkommande kontorens och expeditionernas indelning i klasser har riksdagen funnit sig kunna godtaga den föreslagna indelningen, men det har icke syntts riksdagen vara åtminstone tills vidare påkallat att i samband med den nya indelningen uppflytta kontor och expeditioner till högre klass i den omfattning, som skulle bliva en följd av bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.

Riksdagen har heller icke kunnat finna tillräckliga skäl vara för handen att med hänsyn till eventuellt uppkommande behov av utbyggnad av nätet bestämma antalet avdelningskontor i klass 4, d. v. s. av lägsta klassen, och antalet expeditioner högre än som motsvarar det av arbetsmarknadskommissionen och Kungl. Maj:t nu beräknade faktiska behovet. Det har nämligen syntts riksdagen, att behov av nya kontor och expeditioner skall kunna överblickas så lång tid i förväg, att det skall bliva möjligt att underställa riksdagen frågor om eventuell utbyggnad av kontors- och expeditiönsnätet. I avvaktan på att så kan ske, förefinnes ju liksom hittills möjlighet att, därest det i särskilda fall t. ex i anslutning till uppbyggnaden av ett större företag å ort där arbetsförmedlingskontor eller -expedition tidigare icke finnes, upprätta tillfälligt kontor eller tillfällig expedition. I anslutning till vad som sålunda anförts har riksdagen beslutat, att antalet avdelningskontor skall bestämmas till 4 i klass 1 A, 8 i klass 1 B, 17 i klass 2, 69 i klass 3 och 80 i klass 4, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en minskning av antalet kontor i klass 2 med 10, vilka i stället böra hänföras till klass 3, och i klass 3 med 12, vilka i stället hänföras till klass 4, samt i klass 4 med 8, vilka i stället upp föras såsom expeditioner i klass 5. Antalet expeditioner i klass 5 blir till följd härav 55 i stället för 47 enligt Kungl. Maj:ts förslag. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har antalet expeditioner i klass 6 bestämts till 19. Sammanlagda antalet avdelningskontor och expeditioner blir alltså enligt riksdagens beslut liksom enligt Kungl. Maj:ts förslag 252, men desamma hänföras i viss utsträckning till lägre klasser än enligt Kungl. Maj:ts förslag. Riksdagen vill emellertid framhålla sin bestämda förväntan, att frågan om inrättande av de nya kontor och expeditioner, som sålunda beräknats, kommer att underkastas ytterligare överbäggande, innan åtgärder vidtagas för inrättandet. Behovet av kontor och expedition bör nämligen vara klart ådagalagt, innan inrättande kommer till stånd. Det må ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av det centrala arbetsmarknadsorganet besluta om vilka kontor och expeditioner, som skola hänföras till respektive klasser, då det icke nu varit riksdagen möjligt att taga ställning härtill. I samband härmed vill riksdagen uttala, att det bör åligga det centrala arbetsmarknadsorganet att tid efter annan undersöka icke endast i vilken omfattning kontorsnätet kan behöva utbyggas eller förstärkas utan jämväl huruvida arbetsmarknadsförhållandena så ändrats att tidigare inrättat kontor eller expedition icke längre erfordras eller kan nedflyttas till lägre klass.

Vad föredraganden i övrigt anför i nu förevarande sammanhang, bland annat rörande ombudsorganisationen, har icke givit riksdagen anledning till

annat uttalande, än att ombudsorganisationen och dess effektivitet böra bli föremål för särskilt uppmärksamhet.

Riksdagen har icke velat motsätta sig att *personalens löneställning* bestämes enligt det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget.

De framlagda förslagen rörande *personalens rekrytering, utbildning och befordringsgång m. m.* har icke givit riksdagen anledning till annat uttalande, än att riksdagen vill understryka vikten av å ena sidan att samliga befattningar tillsättas med för arbetsuppgifterna i varje särskilt fall väl lämpade personer och å andra sidan att några bestämda kvalifikationsfordringar i fråga om tidigare undergången skolutbildning icke komma att uppställas, då det här gäller ett verksamhetsområde, där dokumenterad praktisk duglighet bör tillmätas större värde än vissa examina.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande *personalorganisationens omfattning m. m.* innebär, att för den permanenta delen av arbetsförmedlingen skola beräknas 1 532 befattningshavare, varav för länsarbetsnämndernas centrala kanslier 355, för arbetsförmedlingarnas huvudkontor 629 och för avdelningskontoren 548 befattningshavare. De 1 532 befattningshavarna skola enligt Kungl. Maj:ts förslag beträffande anställningsformerna fördela sig så, att 478 komma att inneha ordinarie anställningar och 730 extra ordinarie anställningar, 225 utgöras av rekryteringspersonal och alltså innehava anställningar såsom aspiranter i vissa Ex-lönegrader eller efter avslutad aspiranttjänstgöring i lönegraden Eo 10 samt 99 innehava deltidsanställning mot åtnjutande av arvode. Till nämnda antal befattningshavare skall därjämte komma ett icke uppgivet antal arbetsförmedlingsombud, d. v. s. personer som fullgöra vissa uppgifter för arbetsförmedlingen genom att inneha arbetsförmedlingsuppdrag såsom bisyssla till annan och huvudsaklig verksamhet.

I förhållande till de år 1945 av arbetsmarknadskommissionen fastställda personalplanerna för arbetsförmedlingens permanenta organisation innebär Kungl. Maj:ts förslag en ökning av personalorganisationen med 159, vilken ökning i huvudsak faller — förutom på de nya avdelningskontor som avsetts skola inrättas — på de s. k. specialförmedlingarna, alltså på ungdomsförmedling och yrkesvägledning, tjänstemannaförmedling, arbetsberedning för partiellt arbetsföra, förmedling för artister och musiker, samt de sjukvårds-expeditioner, som beräknas komma att utbyggas, om arbetsförmedlingen övertager sjuksköterskeförmedlingen.

Riksdagen har väl funnit goda skäl vara anförda för den av Kungl. Maj:t föreslagna utökningen av personalorganisationen för arbetsförmedlingen och för att denna ökning i första hand bör avse de specialförmedlingar, vars personalbehov icke var föremål för övervägande i samband med fastställandet av 1945 års personalplaner. Riksdagen har dock icke kunnat undgå att finna, att återhållsamhet bör iakttagas, när det gäller arbetsförmedlingens utbyggnad. Densamma har undergått en avsevärd utbyggnad sedan den blev provisoriskt förställd år 1940 och personalen har också beretts en i förhållande till andra befattningshavare i statens tjänst förhållandevis god löneställning, vilken nu kommer att definitivt fastställas och i viss utsträckning,

när det gäller de högre befattningshavarna inom arbetsförmedlingen, också förbättras. Med hänsyn härtill har riksdagen funnit sig böra besluta vissa reduceringar i den av Kungl. Maj:t föreslagna personalorganisationen.

Riksdagen har redan i det föregående anmält sitt beslut, att uppflyttning i högre klass av avdelningskontor och expeditioner skall ske i mindre omfattning än enligt Kungl. Maj:ts förslag. Härav följer, att de för kontoren avsedda föreståndarbefattningarna komma att hänföras till lägre lönegrad än enligt Kungl. Maj:ts förslag. Några av dessa befattningar ha också synts riksdagen kunna förändras från ordinarie till extra ordinarie tjänster.

Någon indragning av tjänster vid avdelningskontoren har riksdagen icke funnit sig böra besluta med hänsyn till vikten av att arbetsförmedlingen utanför de större tätorterna skall kunna fylla sina betydelsefulla uppgifter. Där emot har riksdagen funnit det för huvudkontoren av Kungl. Maj:t beräknade antalet befattningshavare kunna något reduceras, nämligen med 13 befattningar, och jämväl beträffande huvudkontorens befattningshavare har någon förskjutning synts böra äga rum från ordinarie till extra ordinarie befattningshavare och en något större förskjutning från extra ordinarie till extra befattningshavare också göras. För huvudkontorens del har riksdagen sålunda funnit 13 befattningshavare av de av Kungl. Maj:t beräknade kunna utgå ur organisationen. För avdelningskontorens del har riksdagen räknat med, att antalet heltidsanställda befattningshavare i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag skall kunna minskas med 8 men att deltidсанställd personal i stället skall tagas i anspråk för ifrågavarande uppgifter. Då riksdagen beslutat minskning av antalet befattningshavare för huvudkontoren, har riksdagen räknat med att minskningen i första hand skall kunna avse några av förste assistentbefattningarna i lönegraden 18, som beräknats för uppgiften att samordna förmedlingsverksamheten m. m. vid vissa huvud- och avdelningskontor. Riksdagen har nämligen icke blivit övertygad om att dessa befattningshavare äro oundgängligen erforderliga i varje fall i den omfattning, som i propositionen beräknats. Vidare har riksdagen ställt sig tveksam till behovet av ytterligare tjänster för uppgiften att förmedla anställningar för artister och musiker och vill i samband härmed uttala sin tveksamhet rörande lämpligheten av att inrätta mera stadigvarande befattningar för dessa arbetsuppgifter. En viss tveksamhet har också gjort sig gällande rörande behovet av att i beräknad omfattning anställa kvinnliga konsulenter för handläggning av ärenden rörande det kvinnliga arbetsmarknadsområdet och huruvida tjänstemannaförmedlingens behov av befattningshavare kan bli bestående i den i det framlagda förslaget beräknade omfattningen. Visst antal befattningshavare vid huvud- och avdelningskontor har vidare synts kunna hänföras till lägre lönegrader än som skulle bli följderna av bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.

Med hänsyn till angivna ställningstagande har riksdagen funnit sig böra besluta, att i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag antalet ordinarie befattningshavare i 18 lönegraden minskas med 15 och i 15 lönegraden med 10,

d. v. s. att antalet ordinarie befattningshavare minskas med tillsammans 25 från 478 till 453 och att antalet extra ordinarie befattningshavare i lönegraden 15 minskas med 27, medan antalet dylika befattningshavare i 12 lönegraden ökas med 13, d. v. s. att antalet extra ordinarie befattningshavare minskas med 14, varav följer att det kommer att utgöra 716 i stället för av Kungl. Maj:t beräknade 730. Antalet befattningshavare med aspirantanställning (eller efter avslutad sådan tjänstgöring i extra ordinarie anställning i 10 lönegraden) samt antalet extra befattningshavare har i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag synts böra ökas med 18, d. v. s. från 225 till 243. Antalet deltidsanställda i arvodesbefattningar förutsätter riksdagen, i enlighet med vad ovan anförts, skola ökas med 8 från av Kungl. Maj:t beräknade 99 till 107.

Det må ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om de olika befattningarnas fördelning såväl å länsarbetsnämndskanslierna, huvudkontor, avdelningskontor och expeditioner som om vilka befattningar, som skola hänföras till de olika anställningsformerna.

Även om riksdagen sålunda funnit sig böra beräkna 1 519 befattningshavare för arbetsförmedlingens permanenta organisation förutsätter riksdagen, att ifrågavarande antal befattningar icke skall komma att bli va erforligt i omedelbar anslutning till arbetsförmedlingens omorganisation. Personalplanen upptager nämligen vissa befattningar, av vilka behovet icke för närvarande annat än i vissa delar av landet kan vara aktuellt. Riksdagen syftar härvid främst på de 20 befattningar för inspektörer för socialhjälpssärenden, vilka beräknats för 20 av länsarbetsnämnderna. För nävarande ha dylika befattningshavare inrättats eller beslutats skola inrättas allenast i fyra län, och riksdagen har övervägt att tills vidare låta ifrågavarande befattningshavare i övriga län utgå. Med hänsyn till beredskapssynpunkter har riksdagen dock icke ansett sig böra besluta härom, men riksdagen förutsätter, att befattningarna i fråga icke komma att tillsättas så länge möjligheter finnas att avstå från dessa befattningshavare. Riksdagen förutsätter i övrigt, att samtliga nytillkommande tjänster komma att tillsättas allenast i mån av oundgängligt behov och att nästa års riksdag i samband med prövningarna av anslagsbehovet för budgetåret 1948/49 kommer att få en redogörelse för i vilken utsträckning befattningarna, som nu uppföras på personalplanerna, behövt tagas i anspråk under budgetåret 1947/48.

Vad föredraganden anført rörande *vissa övergångsfrågor* har riksdagen funnit sig kunna lämna utan erinran. Riksdagen har sålunda i likhet med föredraganden funnit, att de tidigare huvudmännen för arbetsförmedlingen böra överlämna äldre inventarier till statsverket utan att beredas ersättning härför, och att hos tidigare huvudman anställd personal bör beredas möjligheter att övergå till den omorganiserade arbetsförmedlingen på sätt, som föredraganden förordat, ävensom att sättet för pensionsfrågans lösande för den äldre personal, som övergått från tidigare huvudman till statens tjänst, bör underkastas särskild utredning.

Anslagsberäkningar. Riksdagen har i likhet med föredraganden funnit sådan *anslagsuppdelning* lämplig, att särskilda anslag beräknas å ena sidan för arbetsmarknadsstyrelsens och den offentliga arbetsförmedlingens normalorganisationer och å andra sidan för samma organs krisorganisationer.

Vidkommande de framlagda beräkningarna rörande anslagsbehovet för *statens arbetsmarknadskommission* och för *länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna* under första hälften av budgetåret 1947/48, därunder dessa organ skola bestå i sin nuvarande utformning, ha desamma icke givit riksdagen anledning till någon erinran. Riksdagen har heller icke funnit något att erinra mot de gjorda beräkningarna av anslagsbehoven för *arbetsmarknadsstyrelsens krisorganisation* och för *den offentliga arbetsförmedlingens krisorganisation*.

Vad angår Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar* för tiden 1 januari—30 juni 1948 borde riksdagens i det föregående anmälda beslut om förändring av en befattning i 26 lönegraden från ordinarie till extra ordinarie och om ökning med en byrådirektörsbefattning i lönegraden Eo 28 samt minskning med 2 byråsekreterarbefattningar i Eo 21, ha medfört att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän minskades med visst belopp och anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökades med något lägre belopp än det varmed ordinarieposten skulle kunna minskas. Med hänsyn emellertid till att båda anslagsposterna uppföras med förslagsvis beräknade belopp av icke obetydlig storleksordning har riksdagen icke funnit erforderligt att besluta någon ändring i den av Kungl. Maj:t föreslagna avlöningsstaten.

Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar* för senare hälften av budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av 6 250 000 kronor. Till följd av riksdagens beslut om minskning av antalet ordinarie befattningar med 25 har anslagsposten till Avlöningar till ordinarie tjänstemän minskats med 104 000 kronor, och denna anslagspost alltså uppförts i avlöningsstaten med 1 766 000 kronor i stället för av Kungl. Maj:t beräknade 1 870 000 kronor. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har i anslutning till riksdagens ovan anmälda beslut dels ökats med 114 000 kronor, dels ock minskats med 101 000 kronor, d. v. s. posten har i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknats med 13 000 kronor från 3 855 000 kronor till 3 868 000 kronor. Vidare har i anslutning till dessa nya beräkningar av förenämnda anslagsposter posten till rörligt tillägg minskats med 5 000 kronor och alltså uppförts i avlöningsstaten med 339 250 kronor i stället för av Kungl. Maj:t beräknade 344 250 kronor.

I enlighet med de sålunda anmälda beräkningarna kommer avlöningsstatens för den offentliga arbetsförmedlingen slutsumma att sluta på ett belopp av 6 154 000 kronor i stället för av Kungl. Maj:t beräknade 6 250 000 kronor.

Vad därefter angår anslagen till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader* och till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader* har Kungl. Maj:ts

förslag till beräkning av medelsbehoven och vad föredraganden i anslutning därtill uttalat och förordat icke givit riksdagen anledning till erinran. Riksdagen har emellertid funnit sig böra uttala, att frågan huruvida länsarbetsnämnderna böra disponera tjänstebilar synes böra upptagas till nytt övervägande, sedan den nuvarande byggnadstillståndslagstiftningen upphört att gälla. Det synes nämligen riksdagen vara tveksamt, huruvida varje länsarbetsnämnd, möjligen med undantag av nämnd i till ytvidden större län, därefter kan ha behov av att disponera egen tjänstebil.

Under återopande av vad riksdagen i det föregående anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels bifallit Kungl. Maj:ts förslag om inrättande från och med den 1 januari 1948 av en arbetsmarknadsstyrelse och förstatligande från och med samma dag av den offentliga arbetsförmedlingen;

dels godkänt Kungl. Maj:ts förslag rörande delegationen i arbetsmarknadsstyrelsen för handläggning av vissa ärenden rörande arbetslöshetsförsäkring;

dels i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslutat, att den kamerala revisionen av arbetsmarknadsstyrelsens verksamhet skall ankomma på riksräkenskapsverket;

dels i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt med av riksdagen i det föregående anmälda ändringar godkänt av föredragande statsrådet i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 25 april 1947 framlagda förslag i fråga om organisation m. m. av arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen;

dels i anledning av Kungl. Maj:ts förslag bemyndigat Kungl. Maj:t att med av riksdagen i det föregående anmälda ändringar fastställa personalförteckningar för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, styrelsens krisorganisation och den offentliga arbetsförmedlingen i enlighet med det förslag, som föredragande statsrådet förordat i förenämnda statsrådsprotokoll;

dels godkänt följande avlöningsstat för arbetsmarknadsstyrelsens permanenta organisation, att tillämpas under tiden den 1 januari—30 juni 1948:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	345 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	43 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	840 000
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	12 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	69 000

Summa kronor 1 310 000;

dels godkänt följande avlöningsstat för den offentliga arbetsförmedlingen, att tillämpas under tiden den 1 januari—30 juni 1948:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 766 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	130 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	3 868 000
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	750
5. Pensionskostnader för av förutvarande huvudmän pensionerade befattningshavare, <i>förslagsvis</i>	»	50 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	339 250
		Summa kronor 6 154 000;

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att utfärda de övergångsbestämmelser, som må erfordras i anledning av inrättandet av arbetsmarknadsstyrelsen och förstatligandet av den offentliga arbetsförmedlingen;

dels ock under V huvudtiteln för budgetåret 1947/48 anvisat

1) till *Statens arbetsmarknadskommission m. m.*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor;

2) till *Statens arbetsmarknadskommission m. m.*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 425 000 kronor;

3) till *Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 5 825 000 kronor;

4) till *Länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 965 000 kronor;

5) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 310 000 kronor;

6) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 390 000 kronor;

7) till *Arbetsmarknadsstyrelsen*: *Krisorganisationen* ett förslagsanslag av 325 000 kronor;

8) till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 6 154 000 kronor;

9) till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 765 000 kronor;

10) till *Den offentliga arbetsförmedlingen*: *Krisorganisationen* ett förslagsanslag av 795 000 kronor.

Stockholm den 30 juni 1947.

Med undersåtlig vördnad.